

Kamila Kuros-Kowalska

Sprawozdanie z Międzynarodowego Seminarium Naukowego pt. "Child Language Seminar 2013", Manchester, Wielka Brytania, 24-25 czerwca 2013

Linguarum Silva 3, 175-178

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kamila Kuros-Kowalska

Sprawozdanie z Międzynarodowego Seminarium Naukowego pt. *Child Language Seminar 2013*, Manchester, Wielka Brytania, 24–25 czerwca 2013

24 i 25 czerwca 2013 roku na Uniwersytecie w Manchesterze w Wielkiej Brytanii odbyło się Międzynarodowe Seminarium Naukowe pt. *Child Language Seminar 2013*. Konferencja zgromadziła nie tylko psychologów, logopedów, lecz także językoznawców, a więc grupę badaczy nierzadko reprezentujących inne podejście naukowe do opisywania podobnych zagadnień. Dzięki temu spotkanie skoncentrowane wokół rozwoju i zaburzeń języka dziecka zaowocowało inspirującymi rozważaniami i dyskusją.

Grupa specjalistów z Uniwersytetu w Manchesterze reprezentujących różne dyscypliny naukowe zapoczątkowała cykliczne, naukowe spotkania, które przyciągają naukowców z całego świata. W swoich badaniach pracownicy uniwersytetu z Wielkiej Brytanii skupiają się na językowych zaburzeniach, a także na rozwijaniu rozumienia czynników, procesów oraz mechanizmów obejmujących efektywne uczenie się języka i mowy. Zainteresowania tej grupy koncentrują się przede wszystkim na czterech dziedzinach badawczych. Pierwsza dotyczy wczesnego rozwoju językowego dziecka i oddziaływania środowiska na ten język. Druga to specyficzne zaburzenia językowe (SLI). Trzecia – społeczna komunikacja i pragmatyczna interwencja badań. Czwarta jest związana z fonologicznymi reprezentacjami oraz rozwojowymi zaburzeniami mowy.

Seminarium naukowe, organizowane co dwa lata, jest szansą na wymianę doświadczeń i osiągnięć badawczych, a także na spotkanie osób z ośrodków naukowych z różnych stron świata, którzy są żywo zainteresowani językiem dziecka. Na ostatnie spotkanie naukowe zgłosiło się w sumie 300 osób, które chciały podzielić się wnioskami i badaniami w formie wystąpienia lub prezentacji posterowych. Seminarium składało się z czterech przewodnich wystąpień, sześciu paralelnych sesji składających się w sumie z 63 indywidualnych prezentacji oraz przerw, podczas których można było zobaczyć aż 120 posterów naukowych.

Głównymi prelegentami byli: prof. Michael Tomsello, prof. Catherine Snow, prof. Julian Pine oraz dr Courtenay Frazier Norbury. Zaprezen-

wali oni szeroki zakres tematów swych badań, co przyczyniło się do ożywionej dyskusji i wymiany poglądów podczas wystąpień. Profesor Tom-sello w prelekcji zatytułowanej *Komunikacja przed językiem* przypomniał, że zanim człowiek potrafił porozumiewać się za pomocą języka, używał spontanicznie gestów wskazujących. Profesor omówił gesty, dzięki którym człowiek mógł dzielić się swoim nastawieniem i dostarczać w ten sposób koniecznych informacji. Wytworzenie się tych gestów było dowodem procesu adaptacji człowieka do komunikacji opartej na interakcji. Poprzedzało to tworzenie się języka. Druga prelekcja, profesor Catherine Snow, dotyczyła uczenia się mówienia przez rozmowę. Badaczka zwróciła uwagę, iż znaczna większość badań nad językiem dziecka koncentruje się na jego rozwoju w czasie pierwszych pięciu lat życia. Zauważyła jednak, że radykalne zmiany w językowej wiedzy i użyciu języka występują po piątym roku. Główną troską nauczycieli – zdaniem Snow – powinno być stymulowanie rozwoju oralnych umiejętności językowych w trakcie edukacji szkolnej. Zdolności te można kształtować przez wspieranie procesu gromadzenia zaawansowanego słownictwa, naukowego rejestru i uczenie sztuki argumentowania. Podając liczne przykłady, badaczka udowodniła, że rola dyskusji i rozmowy w klasie ma niezwykłą wartość w rozwijaniu językowych umiejętności dzieci. Pani Profesor zaprezentowała wyniki badań w zakresie istoty promowania dyskusji w szkole wśród nastolatków, którzy dzięki temu w naturalny sposób przyswajali nowe słownictwo, formy gramatyczne i inne elementy dyskursu do swojego języka.

W drugim dniu obrad swoje wystąpienia miało dwóch wybitnych specjalistów. Profesor Julian Pine wygłosił prelekcję na temat budowania konstruktywnego modelu wczesnego gramatycznego rozwoju języka dziecka. Z kolei dr Courtenay Frazier Norbury swe wystąpienie poświęciła językowym zmianom w spektrum autyzmu. Badaczka próbowała odpowiedzieć na pytanie, skąd te zmiany pochodzą i dlaczego w ogóle mają znaczenie.

Pozostałe sesje były podzielone tematycznie. Równolegle odbywały się trzy, a nawet cztery sesje, w których badacze z różnych ośrodków naukowych prezentowali swoje zagadnienia. Wystąpienia prelegentów dotyczyły m.in. różnych sposobów interwencji w terapii zaburzeń językowych, procesu uczenia się słownictwa oraz wyjaśniania budowania znaczenia nowych pojęć u dzieci, a także łączenia ich w pamięci. Dzięki prezentacjom łączącym wiedzę teoretyczną z wynikami badań uczestnicy seminarium mogli poznać nowe fakty na temat zdolności językowych małych dzieci oraz metod ulepszania czytania ze zrozumieniem wśród dzieci z zaburzeniami językowymi. Przedstawiono również wyniki badań pokazujące, jak cenne jest zaangażowanie rodziców oraz praca zespołowa różnych specjalistów w zakresie wzbogacania słownictwa u najmłodszych dzieci, które mają różne zaburzenia lub borykają się z innymi społecznymi ograniczeniami. Omawiano także szczegółowo różne przypadki, między innymi

opisano substytucje głoskowe u 2-letniego niemieckojęzycznego dziecka. Wśród prezentowanych zagadnień można było znaleźć tematy dotyczące wiedzy językowej nastolatków i uczenia się przez nich nowych słów w kontekście społeczno-ekonomicznych zmian. Analizowano też język, piśmienność oraz umiejętności komunikacyjne młodych przestępców. Ponadto opisano związek między wczesną komunikacją i symbolicznym zachowaniem 12-miesięcznych dzieci a diagnozą zaburzeń językowych lub autyzmu u 4-latków. W innych prezentacjach dokonano oceny powtórzeń językowych najmłodszych oraz opisu i pomiaru systemu fonologicznego u małych dzieci używających podobnych zdań wartościujących. Zaprezentowano, w jaki sposób dzieci rozumieją znaczenie nowych metafor i hiperboli. W jednym z wystąpień poruszono temat słownej granicy i niewerbalnej pamięci krótkoterminowej u dzieci ze specyficznymi zaburzeniami językowymi. Wygłoszono również wiele referatów związanych z tematyką dwujęzyczności i wielokulturowości. Wystąpienia skupiały się między innymi na wzroście kompetencji w czytaniu oraz rozwoju słownictwa u osób dwujęzycznych mieszkających w Walii i Irlandii. W innej prezentacji, porównując monolingwalne i bilingwalne dzieci ze spektrum autyzmu, starano się udowodnić, że dwujęzyczność w opisanych przypadkach wspomaga chęć komunikowania się i społeczną kompetencję. Mówiono także o specyficznych zaburzeniach językowych w języku migowym w oparciu o dane z komunikacji dzieci głuchych posługujących się amerykańskim językiem migowym.

W czasie trwania seminarium można było oglądać postery naukowe, których tematyka dotyczyła zaburzeń językowych, nowych metod badawczych, wyników badań nad językiem dzieci. Wśród posterów naukowych znalazły się polskie akcenty – profesor Magdalena Smoczyńska z Uniwersytetu Warszawskiego wraz z grupą doktorantów zaprezentowała wyniki badań na temat oceny werbalnych umiejętności składniowych u polskich dzieci od 5. do 10. roku życia. Profesor Barbara Bokus z Uniwersytetu Warszawskiego z doktorantką – mgr Natalią Banasik – w swoim posterze próbowały pokazać, w jaki sposób dzieci rozumieją funkcję ironii słownej. Zainteresowani mogli zobaczyć wyniki badań związane z odbiorem i interpretacją ironicznymi wypowiedzi wśród dzieci przedszkolnych. Dr Marcin Szczerbiński – polski psycholog, który na co dzień jest wykładowcą na uniwersytecie w Irlandii – w swoim posterze zajął się tematem wczesnej umiejętności czytania i pisanie u dzieci mówiących w języku mandaryńskim. W posterze uwypatnił rolę fonologicznej świadomości, szybkości nazywania i umiejętności mówienia. Każdy uczestnik seminarium został szczegółowo zapoznany z programem konferencji. Organizatorzy zapewnili wysoki poziom wystąpień, wybierając najciekawsze zgłoszenia i dbając o to, by nie było opóźnień w sesjach. Pod koniec drugiego dnia seminarium uczestnicy mieli możliwość oceny spotkania, zgło-

szenia swych uwag lub propozycji zmian, a także głosowania nad zmianą nazwy. Większość osób zamiast określenia: *seminarium* wybrała nazwę *symposium*, stąd następna edycja poświęcona językowi dziecka będzie nosić nazwę *Child Language Symposium 2015*. Kolejne spotkanie naukowe odbędzie się w Wielkiej Brytanii w Coventry, na uniwersytecie Warwick w dniach 20–21 lipca 2015 roku. Już pod koniec 2014 roku można spodziewać się szczegółowych informacji dotyczących możliwości wzięcia udziału w symposium, zgłaszania propozycji wystąpień lub posterów naukowych. Zainteresowani powinni szukać informacji na stronie internetowej uczelni: <http://www2.warwick.ac.uk/fac/sci/psych/research/language/symposium/>.